

Het belangrijkste deel

Toen ze verder trokken ging hij een dorp in, waar hij gastvrij werd ontvangen door een vrouw die Marta heette. Haar zuster, Maria, ging aan de voeten van de Heer zitten en luisterde naar zijn woorden. Maar Marta werd helemaal in beslag genomen door de zorg voor haar gasten. Ze ging naar Jezus toe en zei: 'Heer, kan het u niet schelen dat mijn zuster mij al het werk alleen laat doen? Zeg tegen haar dat ze mij moet helpen.' De Heer zei tegen haar: 'Marta, Marta, je bent zo bezorgd en je maakt je veel te druk. Er is maar één ding noodzakelijk. Maria heeft het beste deel gekozen, en dat zal haar niet worden ontnomen.'

(Lucas 10:38-42)

Het woord 'kerk' betekent letterlijk: wat van de Here is. De kerk is dus van de Here Jezus. Hij brengt bij elkaar, Hij brengt bijeen. Hij bouwt en bewaart zijn kerk. Dat is wat we belijden.

Maar wat betekent dat voor ons? Waar gaat het nu om in de kerk? Waarop moeten we letten? Wat is het allerbelangrijkste?

Die vraag is belangrijk omdat er vandaag veel in beweging is. Het zicht op waar het in de kerk en de kerkdienst om moet gaan, verschuift. Er wordt geëxperimenteerd met nieuwe vormen. De een zegt: We moeten meer ruimte geven aan expressie, dans en muziek. De ander zegt: Nee, we moeten juist leren van de katholieke kerk met haar gevoel voor rituelen en sereniteit. Weer een ander zegt: We moeten die kant helemaal niet op, het komt juist aan op soberheid en rust.

En zo sta je zomaar tegenover elkaar. Daarom is die vraag belangrijk. Waar gaat het nu om? We geloven dat de kerk het werk van de Geest is. Maar wat vraagt dat van ons? Waar moeten we dan allereerst mee bezig zijn?

In dit verband kijken we naar die bekende geschiedenis over Marta en Maria in Lucas 10:38-42. Twee zussen die zo totaal van elkaar verschilden. En

de Here Jezus die daaraan een les verbindt, ook voor ons. Een les die ons leert waar onze prioriteit moet liggen, als het gaat om de kerk.

Drie verschillende mensen

Het verhaal speelt zich af in Betanië. In dat dorp wonen drie nogal verschillende mensen: Marta, Maria en Lazarus. Van de evangelist Johannes weten we dat Jezus een speciale band had met alle drie. Hij zegt: Jezus hield veel van Marta en haar zuster, en van Lazarus (Joh. 11:5). Dat is even een belangrijk gegeven. Wat hier gebeurt, heeft dus niets te maken met een soort voorkeur van de Here Jezus voor één van de drie. Het heeft niets te maken met een onderscheid in persoon of karakter. Voor de Here Jezus spreekt het ene karakter niet meer aan dan het andere. Nee, Jezus houdt van alle drie personen evenveel.

En zo vertelt Lucas hoe Jezus bij hen te gast was. Ja, hij noemt specifiek Marta die Hem gastvrij ontving. Het is duidelijk dat Marta de touwtjes in handen

heeft. Het zou kunnen dat ze de oudste was. Opvallend is dat Lucas verder niets meedeelt over Lazarus. Is hij de stille figuur op de achtergrond? Van Maria vertelt Lucas dat zij degene was die aan de voeten van de Here Jezus zat om zijn woorden als het ware in te drinken. En Marta liep bedrijvig heen en weer om overal voor te zorgen.

Alle drie brachten ze op hun manier hun liefde voor de Here Jezus tot uitdrukking. Ieder in overeenstemming met hun eigen karakter. Met hun eigen liefdestaal. Tot zover is er ook geen enkele moeilijkheid. Als het hierbij was gebleven, dan was er niets aan de hand geweest.

Zo ook de kerk

De kerk bestaat ook uit verschillende personen. Mensen met verschillende karakters, met verschillende talen van de liefde. Hoe ze hun liefde uiten? De één meer op de achtergrond, de ander meer op de voorgrond. Dat is geen probleem. God stelt niet het ene karakter boven het andere. In de kerk kunnen we allemaal naast elkaar bestaan. Zoals bij Marta, Maria en Lazarus in Betanië. Er ontstaat pas een probleem als Marta van geen ophouden weet en maar blijft zorgen en sloven. Of nog beter gezegd: het probleem ontstaat wanneer ze Maria de maat neemt, vanuit het besef dat die niet ziet wat het belangrijkste is. Dat geldt ook voor de kerk. Waar ontstaat het probleem?

Wanneer je de ander de maat neemt vanuit jezelf. Vanuit jouw idee van wat het belangrijkste is en wat niet. Daarom zijn veel gemeenten verdeeld, en soms zelfs gescheurd.

Er is veel voor te zeggen dat Marta en Maria een onderlinge afspraak hadden gemaakt toen ze hoorden dat Jezus in aantocht was. Maria zou Jezus en zijn discipelen ontvangen en Marta zou de laatste hand leggen aan die dingen die nog gedaan moesten worden.

Maar goed, dat loopt dus op een gegeven moment uit de hand. Je ziet het voor je. Marta die maar heen en weer blijft rennen. Voor een moment van echt contact met de Here Jezus heeft ze geen tijd. Zo druk is ze voor Hem aan het werk.

Langzaam maar zeker gaat ze zich ergeven aan Maria. Die daar maar stil zit te genieten van de gesprekken met Jezus. Ze zal ongetwijfeld in het begin geprobeerd hebben de irritatie te onderdrukken. Maar op een gegeven moment lukt dat niet meer. Ziet Jezus dan ook niet eens hoe ze zich uitslooft? En dan komt het moment dat de bom barst: 'Heer, kan het U niet schelen dat mijn zuster mij al het werk alleen laat doen? Zegt U er alstublieft iets van!'

De Here Jezus

Nou, dat doet Jezus ook. Maar alleen anders dan Marta verwacht. De Here Jezus maakt haar duidelijk hoe het hele probleem kon ontstaan. En precies, ook dat heeft ons iets te zeggen. Want dit is niet zomaar een verhaal. Maar het is een les die ook wij ons ter harte moeten nemen.

De Here Jezus zegt: 'Je bent zo bezorgd en je maakt je veel te druk.' De oorzaak is dus Marta's bezorgdheid. Daarin gaat ze te ver. Ze schiet door. Ze laat zich te veel door haar karakter leiden. Haar zorgzame aard slaat om in bezorgdheid en slaat helemaal door in overbezorgdheid. Ze maakt zich zo druk en nerveus dat ze het belangrijkste uit het oog verliest. Daarom gaat het fout.

Ik trek een lijn naar vandaag, naar de kerk. Er is gigantisch veel in ontwikkeling. Er bereiken mij verhalen van wat er allemaal in kerkelijk Nederland gebeurt. In onze kerken, maar ook breder. Het lijkt allemaal wel een beetje op hol geslagen. En daar zijn verschillende redenen voor. Maar één reden, die ik de laatste tijd steeds weer hoor, is deze:

de zorg of de kerk de kinderen en de jongeren wel kan vasthouden. En of de kerk wel aantrekkelijk is voor de wereld, de mensen om ons heen. En zo worden er besluiten genomen, dingen gedaan, activiteiten ontplooid. Maar het schiet door.

Zorg wordt bezorgdheid wordt overbezorgdheid. Angst en nervositeit slaan om zich heen. En zo worden de voorstellen steeds gekker. Als je soms hoort wat er in erediensten gebeurt, wat er gezongen wordt, hoe er gepreekt wordt, wat er gedaan wordt, dan schrik je. Het belangrijkste dreigt uit beeld te raken. Namelijk dat het er in de kerk om gaat, zoals de catechismus zegt, dat de Here Jezus aan het werk is.

Dat Hij vergadert, beschermt en onderhoudt. En dat Hij dat doet door zijn Woord en Geest. En dat dáár alle nadruk op moet liggen. Dat dát het belangrijkste is. Dat dat de kerk kerk maakt, en niet al die dingen eromheen. Hoe goed bedoeld ook.

Zijn dienst aan ons

Jezus leert hier aan Marta dat het allerbelangrijkste in het leven niet is: ónze dienst aan de Here Jezus, maar zijn dienst aan ons. Dat is een les die we allemaal nodig hebben, wat voor karakter we ook hebben. Een les die ook belangrijk is, als het gaat om de kerk.

Het gaat niet om onze inspanningen, om datgene wat wij bedenken en berekenen. Hoe goed bedoeld ook. Maar het gaat in de eerste plaats in de kerk om wat de Here Jezus doet.

Natuurlijk kun je zorg hebben over de kerk. Je kunt bezorgd zijn of je kinderen later nog wel bij de kerk zullen horen. Afgezien van het feit dat je dat niet in de hand hebt, is het ook belangrijk om het belangrijkste niet weg te gooien. Namelijk dat je je concentreert op wat Jezus zegt. Zijn Woord, zijn Geest, die moeten het doen. Die bouwen de kerk.

En concreet voor de kerkdienst betekent dat, dat het Woord van de Here dan ook centraal moet blijven staan. In de kerk gaat het allereerst om luisteren. Als het ware aan de voeten van de Here Jezus zitten. De fout van Marta was dat het dienen van Jezus in haar leven de eerste plaats was gaan innemen, in plaats

van de dienst van Jezus aan haar. Dat kan zomaar gebeuren. In de kerkdienst kan die balans zomaar verstoord raken. Dat alles draait om óns dienen van de Here. Wat wij de Here aanbieden. Onze lof, ons lied, onze inspanning. In plaats van dat het allereerst gaat om datgene wat de Here óns aanbiedt. Dat we ons dáárop richten. Dat we ons daarmee laten vullen. En dat in vertrouwen, dat de kerk het werk is van de Geest. Dat de kerk van Christus is. Dat Hij tot het einde van de wereld de kerk bewaart en zijn kinderen bijeenbrengt.

Het beste deel

Maria heeft het beste deel gekozen. Ze zat bij de Here Jezus. Ze luisterde naar Hem. Ze dronk zijn woorden in. Met als gevolg dat zij, als enige, vlak voor Jezus' sterven Hem zalfde met olie. Maria is dan de enige die het begrijpt. Met haar persoonlijke liefde en toewijding

het juiste perspectief ziet. Ze doet het goede op het juiste moment. Wij kunnen de Here alleen maar dienen zoals Hij dat wil, als wij ons eerst en telkens opnieuw laten dienen door Hem. Zijn dienst aan ons gaat altijd vooraf aan onze dienst voor Hem. Dat is het ene noodzakelijke, dat Maria gevonden heeft: dat Jezus gekomen is om ons te dienen. Zoals Marcus zegt: 'Want ook de Mensenzoon is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losgeld voor velen' (10:45). Jezus heeft ons gediend door zijn leven te geven als offer voor onze zonden. Hij heeft ons gediend door onze 'oude mens', ons zondige 'ik', mee te nemen aan het kruis, de dood in. Hij heeft ons gediend door ons te doen delen in zijn opstanding. En Hij blijft ons dienen door ons zijn Geest te geven, die telkens weer wijst op wat Jezus gedaan heeft. En die ons zegt dat wij dat moeten geloven en van daaruit gaan leven.

doorbreekt ze zijn eenzaamheid. Daarmee laat ze zien dat ze goed geluisterd heeft en dat ze zo de dingen duidt en in

Dat is ook wat er zondag aan zondag in de kerk verkondigd wordt. Telkens weer dat oude nieuws, dat Jezus gestorven

is en opgestaan. Met telkens die oproep om het te geloven. Om het aan te nemen. Om het je eigen te maken. Om het leven in dat perspectief te zien. Dat de macht van de zonde is gebroken en de dood overwonnen.

Zo groeit het ware geloof. Zo ontstaat er een volk van mensen die God en Christus zijn toegewijd, een volk dat zich geen zorgen maakt voor de dag van morgen, maar uitziet naar de jongste dag.

En Marta?

Wat Marta betreft: het is met haar helemaal goed gekomen. Uit het Johannes-evangelie weten we hoe ze haar geloof in de Here Jezus belijdt als haar broer is overleden. 'Ja, Heer,' zegt ze dan, 'ik geloof dat u de messias bent, de Zoon van God die naar de wereld zou komen' (11:27).

Een hoofdstuk verder komen we haar weer tegen. Het is dan een andere gelegenheid, waarbij Jezus opnieuw op bezoek is in Betanië. 'Daar hield men ter ere van hem een maaltijd,' zo lees je (12:2). 'Marta bediende,' voegt Johannes daaraan toe. Marta heeft het dienen dus niet opgegeven. In die zin is ze niets veranderd. Ze blijft gewoon het werk doen dat ze zo graag voor een ander doet. Zo is haar karakter. Voor een ander zorgen, het bedienen van de Here Jezus, dat is haar leven, dat past bij haar. Het is haar manier van uitdrukken hoeveel ze van de Here Jezus houdt. Maar ze heeft ook goed naar Hem geluisterd. Ja, ze heeft het goed in zich opgenomen. 'Ik geloof dat u de messias bent, de Zoon van God die naar de wereld zou komen.' Dat geloof is ontstaan door goed te luisteren. Door ook aan de voeten van de Here Jezus te zitten, net als haar zus. Het belangrijkste. Van daaruit valt alles op z'n plaats. Ook in de kerk.

Voor deze meditatie heb ik gebruik gemaakt van: L.M. Vreugdenhil, *Ontmoetingen met Jezus. Bijbelstudies over geloof en discipelschap*, Zoetermeer, 2008⁵, p. 96-103.